

ESI- JA PERUSOPETUKSEN OPPILASHUOLTOSUUNNITELMA

”...meidän on toinen toistemme tueksi tultava
kiinnostuttava näkemään
mitä oppilas osaa, työtoveri osaa
ja minäkin

tehtävä tila
kunkin tarjota parastaan
leivottava luottamus
osaamiselle, oppimiselle
jokaisen asiantuntemuksen arvostamiselle
varmistettava väylä
eilisen osaajien ja huomisen toivojen tavata,
toinen toistaan tarvita...”

Irja Askolaa mukaillen

Sisällysluettelo

1 Oppilashuollon määritelmä	3
1.1 Oppilashuoltoryhmät.....	3
1.1.1 Oppilashuollon ohjausryhmä	3
1.1.2 Koulukohtainen oppilashuoltoryhmä.....	4
1.1.3 Asiantuntijaryhmä	4
1.2 Velvollisuus yhteydenottoon	5
2 Oppilashuollon järjestäminen.....	5
2.1 Oppilashuollon kokonaistarpeen arviointi	5
2.2 Opettajan oppilashuollolliset tehtävät perusopetuksessa	5
2.3 Koulukuraattorin toiminta	6
2.4 Kouluterveydenhoito esi- ja perusopetuksessa	7
2.5 Koulunkäyntiavustaja.....	7
2.6 Kerhotoiminta	8
2.7 Jyta:n tuottamat psykososiaaliset palvelut.....	8
2.8 Lastensuojelu ja sosiaalitoimi	8
3 Yhteisöllinen oppilashuolto	9
3.1 Yhteistyö	9
3.1.1 Huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö	9
3.1.2 Koko koulu yhdessä - tapaaminen.....	9
3.1.3 Vanhempainyhdistystoiminta	9
3.1.4 Nuorisovaltuusto ja Liikunta- ja nuorisotyö	9
3.1.5 Oppilaskunta	10
3.2 Järjestyssäännöt.....	10
3.3 Poissaolojen seuranta	10
3.4 Koulukuljetukset	11
3.5 Toiminta väkivallalta-, kiusaamis-, häirintä-, kriisi-, uhka- ja vaaratilanteissa	11
3.5.1 KIVA-koulu -ohjelma	11
3.6 Päihteet ja tupakka	12
4 Yksilökohtainen oppilashuolto.....	12
4.1 Oppilashuoltokertomus	12
4.2 Yhteistyö	12
5 Oppilashuoltosuunnitelman toteuttaminen ja seuraaminen.....	13

Liitteet

Liite 1 Toimintakaavio

Liite 2 Lupa oppilaan asioiden käsittelyyn

1 Oppilashuollon määritelmä

Oppilashuolto on oppilaiden fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta hyvinvoinnista huolehtimista. Sillä edistetään oppilaan tasapainoista kasvua ja kehitystä, edistetään välittämisen ja myönteisen vuorovaikutuksen kulttuuria koulu yhteisössä sekä varmistetaan kaikille tasavertainen oppimisen mahdollisuus. Oppilashuollon avulla ehkäistään ja tunnistetaan oppimisen esteitä, oppimisvaikeuksia ja muita ongelmia sekä puututaan niihin. Tavoitteena on luoda turvallinen ja terve oppimis- ja työympäristö, suojata mielenterveyttä ja edistää työyhteisön hyvinvointia.

Oppilashuolto on osa koulun toimintakulttuuria, johon kuuluvat kaikki koulun viralliset ja epäviralliset säännöt, toiminta- ja käyttäytymismallit sekä arvot, periaatteet ja kriteerit, joihin koulutyön laatuperustuu. Toimintakulttuuri vaikuttaa myös kaikkeen koulun oppituntien ulkopuoliseen toimintaan, kuten juhliin, teemapäiviin sekä erilaisiin tapahtumiin ja tempauksiin. Koulun toimintakulttuuri muotoutuu oppilaiden, koko koulun henkilökunnan sekä huoltajien vuorovaikutuksessa. Hyvän vuorovaikutuksen edellytyksenä on turvallisuuden ja hyväksytyksi tuleminen tunne. Pienetkin keskustelutuokit ovat merkityksellisiä.

Oppilaiden ja koko koulun henkilökunnan vuorovaikutuksen periaatteet:

- Vuorovaikutusvastuu
- Avoimuus
- Hyvä tahto
- Välittäminen
- Ihmisen kunnioitus
- Vastuu omista ajatuksista, tunteista ja teoista
- Oikein kuuleminen – ymmärtäminen
- Tärkeiden asioiden sanominen – rehellisyys.

Oppilaiden henkistä ja fyysistä hyvinvointia ylläpidetään osallistamalla oppilaita toimintaan ja sen suunnitteluun yhdessä koko koulun henkilökunnan kanssa. Myös koulujen välituntitoimintaa kehitetään. Koulun piha-alueiden viihtyisyyteen ja turvallisuuteen kiinnitetään huomiota. Oppilaiden ensiapuvalmiuksia täydennetään kehitystason mukaisesti. Kiusaamisen vastainen työ on jatkuvaa.

Oppilashuollolla tuetaan yhteisöllistä ja yksilöllistä hyvinvointia. Oppilashuoltoryhmiä on kolmentasoisia: Oppilashuollon ohjausryhmä, koulukohtainen oppilashuoltoryhmä ja monialainen asiantuntijaryhmä. Näistä kaksi ensimmäistä ovat yhteisöllistä oppilashuoltoa. Yksilöllistä oppilashuoltoa ovat kouluterveydenhuollon palvelut, psykologi- ja koulukuraattoripalvelut sekä yksittäisen oppilaan asioiden käsittely monialaisessa asiantuntijaryhmässä.

1.1 Oppilashuoltoryhmät

1.1.1 Oppilashuollon ohjausryhmä

Oppilashuollon ohjausryhmä vastaa opetuksen ja koulutuksen järjestäjäkohtaisen

oppilashuollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista. Kevään kokouksessa ohjausryhmä määrittää mm. laadunarviointien ja kouluterveyskyselyn tietojen pohjalta seuraavan lukuvuoden oppilashuollon painopistealueet.

Ohjausryhmän muodostavat sivistyslautakunnan puheenjohtaja, sivistysjohtaja, vastaava koulukuraattori, rehtorit, Jyta:n perusturvalautakunnan ja koulutusyhtymän edustaja. Ohjausryhmä kokoontuu 1-2 kertaa vuodessa. Koollekutsujana toimii sivistysjohtaja. Ryhmä käsittelee koulukohtaisien oppilashuoltosuunnitelmien arvioinnit ja asettaa niiden perusteella yhteisölliset tavoitteet. Ohjausryhmä tekee seutukunnallista yhteistyötä.

1.1.2 Koulukohtainen oppilashuoltoryhmä

Koulukohtainen oppilashuoltoryhmä asettaa toiminnalleen tavoitteet oppilashuollon ohjausryhmän linjauksen mukaisesti ja liittää tavoitteet seuraavan lukuvuoden työsuunnitelmaan. Työsuunnitelma on koulukohtainen oppilashuoltosuunnitelma. Kunnassa on käytettävissä koulukuraattorin ja Jyta:n palvelusopimuksessa määritellyt kouluterveydenhuollon ja Perhekeskuksen palvelut. Koulukohtainen oppilashuoltoryhmä arvioi yhteisöllisen oppilashuollon tavoitteiden saavuttamista keväisin ja toimittaa kirjallisen arvioinnin oppilashuollon ohjausryhmälle.

Koulukohtaisesta oppilashuoltosuunnitelmasta tiedotetaan huoltajille Wilman välityksellä. Oppilaille suunnitelmasta kerrotaan luokissa ja koulun henkilökunnalle henkilöstökokouksissa syyslukukauden alussa.

Koulukohtainen oppilashuoltoryhmä huolehtii koko kouluyhteisön oppilaiden ja henkilökunnan hyvinvoinnista. Koulukohtaisessa oppilashuoltoryhmässä oppilashuoltotyötä tehdään seuraamalla poissaoloja, ennaltaehkäisemällä kiusaamista, väkivaltaa, häirintää sekä päihteiden käyttöä käyttämällä hyväkseen luvussa 3. tarkemmin kerrottuja toiminta malleja.

Koulukohtaiseen oppilashuoltoryhmään kuuluvat alakouluilla rehtori tai koulunjohtaja, oppilaskunnan edustajat (2), vuosittain opettajien keskuudestaan valitsema opettaja, vastaava koulukuraattori ja vanhempainyhdistyksen edustaja.

Yläkoulussa oppilashuoltoryhmään kuuluvat rehtori, oppilaskunnan edustajat (2), vuosittain opettajien keskuudestaan valitsema luokanohjaaja, vastaava koulukuraattori ja seitsemäsluokkalaisten huoltajien edustaja tai vanhempainyhdistyksen edustaja.

Koulukohtaisen oppilashuoltoryhmän kutsuu koolle rehtori tai koulunjohtaja. Koulukohtainen oppilashuoltoryhmä kokoontuu vähintään kerran syksyllä ja keväällä.

1.1.3 Asiantuntijaryhmä

Erilaisissa kokoonpanoissa nopeasti koottava asiantuntijaryhmä vastaa yksittäistä oppilasta koskevasta oppilashuollosta. Asiantuntijaryhmään voivat kuulua esiopettaja, luokanopettaja, luokanohjaaja, aineenopettaja, koulunkäyntiavustaja, rehtori, koulunjohtaja, erityisopettaja, vastaava koulukuraattori, kouluterveydenhoitaja, koululääkäri, psykologi, Jytan sosiaalityöntekijä tai perhekeskuksen työntekijä. Aloitteen yksilökohtaisen oppilashuollon asiantuntijatyöryhmän kokoontumiseksi tekee heti huolen herättyä opettaja, kuka tahansa kouluyhteisön jäsen, oppilas itse tai hänen huoltajansa. Ryhmän kokoonpano ja koollekutsuja vaihtelevat tapauskohtaisesti. Jos huoli koskee oppilaan oppimista, edetään

Oppimisen tuen suunnitelman luvun 5 Kolmiportainen tukijärjestelmä: yleinen tuki, tehostettu tuki, erityinen tuki ohjeiden mukaan (Sivistyslautakunta 14.9.2010 § 48, päivitetty Sivistyslautakunta 22.10.2013 § 50, päivitetty Sivistyslautakunta 9.6.2015 § 47). Toimintakaavio on liitteenä 1.

1.2 Velvollisuus yhteydenottoon

Jos koulun tai oppilashuollon työntekijä arvioi, että oppilaan oppimisvaikeuksien tai sosiaalisten tai psyykkisten vaikeuksien ehkäisemiseksi tai poistamiseksi tarvitaan oppilashuollon palveluja esim. psykologi- tai kuraattoripalveluja, hänen on otettava viipymättä yhteyttä asianomaiseen asiantuntijaan yhdessä oppilaan kanssa ja annettava asiantuntijalle tuen tarpeen arvioimiseksi tarvittavat tiedot.

Jos yhteydenottoa psykologiin tai koulukuraattoriin ei ole mahdollista tehdä yhdessä, oppilaalle on annettava tieto yhteydenotosta ja mahdollisuus keskustella yhteydenottoon liittyvistä syistä 15 §:n 1 momentissa säädetyssä määräajassa.

Oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle on annettava tieto yhteydenotosta, Huoltajalla ei ole oikeutta kieltää alaikäistä käyttämästä opiskeluhuollon palveluita.

2 Oppilashuollon järjestäminen

2.1 Oppilashuollon kokonaistarpeen arviointi

Esiopetuksen oppilashuollossa hyödynnetään päivähoidossa laadittuja varhaiskasvatussuunnitelmia. Kotona hoidettujen lasten oppilashuollolliset tarpeet huomioidaan neuvolasta ja kotoa saatujen tietojen pohjalta. Kun kuntaan saadaan erityislastentarhanopettaja, hän työskentelee yhdessä neuvolan kanssa kotona hoidettavien lasten kanssa, jolloin hänen kauttaan saadaan tietoa kotoa esiopetukseen tulevista lapsista.

Perusopetuksen oppilashuollon suunnittelussa hyödynnetään opettajien ja koulun muun henkilökunnan tietoja oppilasta ja oppilasryhmistä. Suunnittelussa otetaan huomioon oppilaskunnan, oppilaitten, ja vanhempien näkökulmat esimerkiksi erilaisten heille suunnattujen kyselyjen kautta. Lisäksi apuna voidaan käyttää mm. kouluterveyskyselyiden ja perusopetuksen laadunarvioinnin tuloksia.

2.2 Opettajan oppilashuollolliset tehtävät perusopetuksessa

Opettajan keskeisimmät oppilashuollolliset tehtävät:

- yhteydenpito kodin ja koulun välillä
- poissaolojen seuranta ja lyhyiden poissaolojen luvan myöntäminen
- koulun tapakulttuuriin perehdyttäminen luokka-asteiden vaihtuessa, koulun vaihtuessa ja yläkouluun siirryttäessä (ks. tarkemmin Oppilaan tukemisen suunnitelma luku 7 Nivelvaiheet)
- ohjaaminen vastuunottamiseen omien asioiden hoitamisessa
- perhevarttien järjestäminen (mukana huoltajat, oppilas ja opettaja)

- yhteyshenkilönä toimiminen muille opettajille oman luokan oppilaiden asioissa
- olla oppilaalle koulussa ensisijainen aikuinen, johon voi ottaa yhteyttä ongelmatilanteissa tai muuten tarvittaessa
- kiusaamiseen puuttuminen, välien selvittelyminen luokan sisäisissä ristiriidoissa ja yhteishengen luominen
- luokan ohjaaminen toimimaan ryhmänä
- yhteistyö eri luokien ja koulujen opettajien kanssa
- yhteistyö päivähoidon henkilökunnan kanssa

Alakoulussa luokanopettaja ja yläkoulussa luokanohjaaja kantavat päävastuun oppilaasta. Luokanohjaaja panostaa erityisesti seitsemännen luokan syksyyn. Luokan ryhmäytyminen on tärkeää viihtyvyyden, sosiaalisuuden ja turvallisuuden kannalta. Luokanopettaja ja -ohjaaja ovat aloitteellisia koulussa oppilaan opiskelua koskevissa asioissa.

Luokanohjaajan tehtävä yläkoulussa korostuu opetuksen ainejakoisuuden vuoksi. Oppiakseen tuntemaan oman luokkansa oppilaat ja vanhemmat, on välttämätöntä että luokanohjaaja opettaa kyseistä luokkaa.

Opettaja tutustuu vanhempiin vanhempainiltojen, luokkailtojen ja perhevarttien avulla. Yläkoulussa luokanohjaajalla on yhdessä oppilaanohjaajan kanssa vastuu opintojen sujumisesta, yhteydenpidosta koteihin tai huoltajiin sekä poissaolojen seurannasta.

2.3 Koulukuraattorin toiminta

Koulukuraattorin palvelut on tarkoitettu oppilaille ja heidän vanhemmilleen. Kuraattorin palvelu on maksutonta ennalta ehkäisevää palvelua. Kuraattori on tavattavissa kaikissa kouluissa ennalta sovitun aikataulun mukaisesti. Kiireellisessä tilanteessa aika järjestyy vähintään kahden päivän sisällä ja kaikissa tapauksissa 7 arkipäivän sisällä.

Toholammin kunnassa toimii oppilashuollossa yksi vastaava koulukuraattori, joka on kaikkien oppilashuoltoryhmien jäsen sekä moniammatillisten asiantuntijaryhmien käytössä. Koulukuraattori toimii koulukohtaisissa oppilashuoltoryhmissä. Moniammatillisiin asiantuntijaryhmiin koulukuraattori osallistuu tilanteen mukaan joko vastuuhenkilönä tai muuna jäsenenä. Lisäksi hän antaa asiantuntija-apua pedagogisen tuen ryhmille sekä konsultaatioapua opettajille ja muille yhteistyötahoille. Koulukuraattori antaa henkilökohtaisia aikoja myös oppilaalle ja/tai oppilaan vanhemmille.

Koulukuraattorin työ kohdistuu kaikkiin esi- ja perusopetuksen oppilaisiin. Koulukuraattorin vastaanotto sijaitsee Kuusiston koulun tiloissa, mutta häntä voi tavata kaikilla kouluilla säännöllisesti. Koulukuraattori auttaa ja tukee oppilaita ja heidän huoltajiaan erilaisissa koulunkäynnin pulmatilanteissa, joiden syynä voivat olla perhevaikeudet, mielenterveyden ongelmat, sosiaalinen sopeutumattomuus, päihteiden käyttö tai toverisuhteiden ongelmat.

Koulukuraattorin keskeisiä tehtäviä ovat

1. Asiakastyö

- oppilaiden psykososiaalinen tukeminen, kuten keskustelut, toiminnalliset menetelmät ja ohjaus
- yhteistyö huoltajien ja perheiden kanssa
- sosiaalisten selvitysten ja arviointien tekeminen
- jatkotutkimuksiin ohjaaminen

- monihallinnollinen yhteistyö oppilasasioissa
- kiusaamisen ennaltaehkäisy ja kiusaamiseen puuttuminen
- oppilaan tukeminen nivelvaiheissa, esim. tulevien esikoululaisten ja 6. luokkalaisten haastattelut

2. Konsultaatio, oppilashuoltoryhmätyöskentely ja yhteistyö koulun sidosryhmien kanssa

3. Osallistuminen opetus- ja kasvatustyön suunnitteluun ja kehittämiseen.

2.4 Kouluterveydenhoito esi- ja perusopetuksessa

Kouluterveydenhuoltoa toteuttavat kouluterveydenhoitaja ja -lääkäri. Toholammin kunta hankkii palvelusopimuksessa sovitulla tavalla kouluterveydenhuollon palvelut peruspalveluiden liikelaitos Jyväskylästä. Kouluterveydenhuollon tavoitteena on koko kouluyhteisön hyvinvoinnin ja oppilaiden terveyden edistäminen sekä terveen kasvun ja kehityksen tukeminen yhteistyössä oppilaiden, oppilashuollon muun henkilöstön, opettajien ja vanhempien kanssa. Lisäksi keskeisiä tehtäviä ovat ongelmien mahdollisimman varhainen havaitseminen ja oppilaan auttaminen viipymättä, jatkotutkimusten ja hoidon järjestäminen sekä hoidon ja kuntoutuksen koordinointi. Kouluterveydenhuolto on osa oppilaiden terveyskasvatusta. Henkilökohtaista terveysneuvontaa sisällytetään kaikkiin oppilastapamisiin tarpeiden mukaan.

Esioppilaat käyvät kuusivuotiaana terveystarkastuksessa lastenneuvolassa. Tällöin saadaan yleisvaikutelma lapsesta, seurataan lapsen kasvukehitystä, ja tehdään Lene- arvio, eli lapsen neurologisen kehityksen arvio. Terveystarkastuksen yhteydessä keskustellaan kuusivuotiaan kehitysvaiheesta, itseohjautuvuuden ja vastuullisuuden kehittymisen tukemisesta.

Kouluterveydenhoitaja tapaa kaikki oppilaat kerran vuodessa. Kouluterveydenhoitajalla on Kuusiston koulun tiloissa aamuisin avoin vastaanotto Herman Ojalan ja Kuusiston koulun oppilaille. Kyläkouluilla kouluterveydenhoitaja on tavattavissa kerran kuukaudessa. Laaja-alainen terveystarkastus, johon kuuluvat kouluterveydenhoitajan terveystarkastus sekä lääkärintarkastus, tehdään kolme kertaa peruskoulun aikana, 1., 5. ja 8. lk:lla. Muilla luokilla järjestetään vuosittaiset terveystapaamiset kouluterveydenhoitajan kanssa. Fysioterapeutin ryhtitarkastukset tehdään 4. lk:n oppilaille. Kiireellistä terveydenhoitoa tarvitsevat oppilaat ohjataan Toholammin terveyskeskukseen.

Yläkoulu osallistuu joka toinen vuosi järjestettävään kouluterveyskyselyyn. Kyselyn tuloksia hyödynnetään opiskelijahuollon suunnittelussa ja toteutuksessa. Kouluterveydenhoitaja ja -lääkäri osallistuvat koulujen oppilashuollon asiantuntijaryhmän toimintaan tarvittaessa.

2.5 Koulunkäyntiavustaja

Koulunkäyntiavustajan työ vaihtelee tilanteen ja tarpeen mukaan. Koulunkäyntiavustaja toimii opettajan antamien ohjeiden mukaisesti. Vastuu opetustyöstä ja kurinpidosta on opettajalla. Koulunkäyntiavustajan vastuu on läsnäolevan aikuisen vastuuta. Koulunkäyntiavustaja tekee yhteistyötä paitsi opettajien, myös koulukuraattorin ja perheiden kanssa. Koulunkäyntiavustaja osallistuu koulun oppilashuollon asiantuntijaryhmän toimintaan tarvittaessa.

2.6 Kerhotoiminta

Kouluissa toimivia kerhoja käytetään oppilaan tukena mm. kommunikoinnin, motoristen taitojen, kaverisuhteiden saamisen ja sosiaalisen kasvun edistämiseksi. Kaikilla alakouluilla ja yläkoulussa toimii Opetushallituksen hankerahoituksella kerhoja, joiden kesto vaihtelee koko lukuvuodesta lyhyempikestoisiin. Kerhoja ohjaavat pääasiassa koulun ulkopuoliset tahot, jossakin määrin opettajat. Kerhotoiminnassa opettaja näkee oppilaan vapaammassa, ei tavoitteellisessa toiminnassa.

2.7 Jyta:n tuottamat psykososiaaliset palvelut

Lapsilla ja nuorilla sekä heidän perheillään on mahdollisuus käyttää Kannuksen perhekeskuksen palveluja, joita tuottaa Peruspalveluiden liikelaitos Jyta kunnan kanssa tehdyn palvelusopimuksen mukaisesti. Perhekeskuksessa työskentelevät sosiaalityöntekijä, psykologi, puheterapeutti, päihdetyöntekijä ja psykiatrinen sairaanhoitaja sekä konsultoiva lastenpsykiatri, jotka tarvittaessa osallistuvat oppilashuollon asiantuntijaryhmän toimintaan.

Perhekeskukseen voi ottaa yhteyttä, kun on huolta lapsen kehityksestä, käyttäytymisestä, tunne-elämästä, oppimisesta tai koulunkäynnistä yleensä. Huolta voi olla myös vanhempana olemisesta tai perheen ihmissuhteista. Perheneuvonnan työmuotoja ovat tutkimukset, mm. psykologiset tutkimukset, yksilö-, pari- ja puheterapia, verkostotapaamiset sekä ohjaus ja neuvonta. Työntekijät tekevät yhteistyötä ja antavat asiantuntija-apua muille lasten ja lapsiperheiden kanssa työskenteleville.

Puheterapeuttiin voi ottaa suoraan yhteyttä kouluikäisten lasten kielellisiin ongelmiin liittyvissä kysymyksissä. Kouluikäisille lapsille, joilla on hankalia oppimisvaikeuksia, erityisiä kielellisiä vaikeuksia tai useita äännevirheitä, voidaan keskussairaalan suosituksen perusteella ostaa puheterapiaa. Suositukset käsitellään lääkinnällisen kuntoutuksen työryhmässä. Perustellusta syystä lapsi, jolla on äännevirheitä, voi saada 1-3 puheterapeutin konsultaatiokäyntiä perhekeskuksen puheterapeutilta. Änkyttävälle voidaan tarvittaessa järjestää puheterapiajakso perhekeskuksen puheterapeutilla.

Toholammilla työskentelevä Jyta:n psykiatrin sairaanhoitaja tekee yhteistyötä koulukuraattorin ja kouluterveydenhoitajan kanssa kunnan ja Jyta:n välisen palvelusopimuksen mukaisesti. Päihdetyöntekijän asiantuntemusta voidaan saada ennaltaehkäisevänä tai hoidollisena tukena silloin, kun vanhemmalla, nuorella tai lapsella on päihdeongelma.

2.8 Lastensuojelu ja sosiaalitoimi

Ehkäisevällä lastensuojelulla edistetään ja turvataan lasten kasvua, kehitystä ja hyvinvointia sekä tuetaan vanhemmuutta. Koulun oppilashuollollinen tuki jatkuu, vaikka oppilas otetaan lastensuojelun asiakkaaksi.

Lastensuojeluilmoitus tai pyyntö lastensuojelutarpeen selvittämiseksi tehdään lastensuojelulain 25 §:n mukaisesti lastensuojeluviranomaisille. Koulun henkilökunnalla on velvollisuus tehdä lastensuojeluilmoitus salassapitosäännösten estämättä, jos se tehtävässään on saanut tietää lapsesta, jonka hoidon ja huolenpidon tarve, kehitystä vaarantavat olosuhteet tai oma käyttäytyminen edellyttää lastensuojelun tarpeen selvittämistä.

Lastensuojeluilmoituksia tehdään niin monta, kuin on tarpeen ja samasta oppilaasta voi ilmoituksen tehdä useampi henkilö. Esimiehen tehtävänä on toimia henkilöstön tukena ilmoituksen teossa.

Mikäli työntekijä on saanut tehtävässään tietää asioita, joiden perusteella on syytä epäillä lapseen kohdistunutta seksuaali- tai väkivaltarikosta, ilmoitus tehdään suoraan poliisille. Sen lisäksi ilmoitus tulee tehdä myös lastensuojeluun, jonka tehtävänä on arvioida mahdollinen lastensuojelun tarve. JYTA:n lastensuojelu- ja sosiaalitoimi osallistuvat monialaiseen asiantuntijaryhmään tarvittaessa.

3 Yhteisöllinen oppilashuolto

3.1 Yhteistyö

3.1.1 Huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö

Perhevartit pidetään kerran lukuvuodessa ja tarvittaessa useammin. Perhevarttiin osallistuvat huoltajat, oppilas ja opettaja/luokanohjaaja. Kouluilla järjestetään yhteisiä tapahtumia esim. avointen ovien päivä, Kodin ja koulun päivä sekä vanhempainillat jonkun teeman pohjalta (mm. liikennevalistus, huumevalistus, netinkäyttö, kansainvälisyyskasvatus, liikunnan merkitys). Lisäksi voidaan järjestää erilaisia retkiä, leirikoulu, ryhmäytymispäivä, myyjäiset, juhlia ja tapahtumia yhteistyössä kotien kanssa.

3.1.2 Koko koulu yhdessä - tapaaminen

Koulussa järjestetään vuosittain yhteinen kokous, jossa ovat läsnä kaikki koulussa työskentelevät aikuiset (opettajat, avustajat, siivoojat, keittäjät, talonmiehet, terveydenhoitaja, kuraattori, erityisopettaja, kanslisti). Yhteinen kokoontuminen vahvistaa yhteenkuuluvuutta ja helpottaa vastavuoroista tiedonsiirtoa. Koulun kaikki työntekijät kutsutaan koulun tapahtumiin ja juhliin.

3.1.3 Vanhempainyhdistystoiminta

Kaikilla koululla toimii vanhempainyhdistys. Vanhempainyhdistystoiminta vahvistaa kodin ja koulun yhteistyötä, edistää lasten ja nuorten hyvinvointia ja tarjoaa vertaistukea kotien kasvatustyölle. Hyvä yhteistyö vaikuttaa lasten ja nuorten motivaatioon, oppimistuloksiin ja kouluviihtyvyyteen. Vanhempainyhdistykseen kuulu vanhempien lisäksi vähintään yksi, vuosittain vaihtuva vastuuopettaja. Vanhempainyhdistyksen edustaja osallistuu koulukohtaiseen oppilashuoltoryhmään, jonka vanhempainyhdistyksen hallitus valitsee.

3.1.4 Nuorisovaltuusto ja Liikunta- ja nuorisotyö

Yläkoulujen luokista valitaan nuorisovaltuustoon vuosittain kaksi oppilasta, lukiosta neljä oppilasta ensimmäiseltä ja toiselta luokalta. Nuorisovaltuuston toiminnasta vastaava on liikunta- ja nuoriso-ohjaaja. Nuorisovaltuusto käsittelee ja ottaa kantaa nuorisoa koskeviin asioihin.

Liikunta- ja nuorisotyön puitteissa tuetaan lapsia ja nuoria vapaa-ajalla tarjoamalla harrastusmahdollisuuksia ja kirjaston alakerrassa oleva tila nuorten käyttöön. Liikunta- ja nuorisotyöntekijä on tarvittaessa mukana yhteisissä palaverieissa esimerkiksi opettajan ja vanhempien kanssa.

3.1.5 Oppilaskunta

Oppilaskunnat toimivat kaikilla kouluilla. Jokainen luokka äänestää vuosittain edustajansa koulun oppilaskuntaan, rinnakkaisluokilta valitaan yksi yhteinen edustaja. Oppilaskuntatoimintaa johtaa opettaja, jonka opettajat valitsevat vuosittain tähän tehtävään.

Oppilaskunnat järjestävät mm. välituntitoimintoja, päivänavauksia, tempauksia, teemapäiviä ja liikuntapäiviä. Yläkoulussa on vakiintunut vuosittain toteutettava yhdistetty laskettelu- ja liikuntapäivä, jolloin osa oppilaista lähtee Vuokattiin laskettelemaan ja osa jää liikkumaan koulun maastoon. Oppilaskunnan edustajat osallistuvat koulukohtaiseen oppilashuoltoryhmään. Lisäksi alakoulujen oppilaskunnan edustajat ja oppilaskunnan vastuupettajat kokoontuvat ainakin kerran syksyllä ja kerran keväällä suunnittelu- ja yhteistyöpalaveriin.

3.2 Järjestyssäännöt

Kaikilla kouluilla on omat järjestyssäännöt, jotka tarkistetaan säännöllisin väliajoin. Rehtori ja koulunjohtajat vastaavat järjestyssääntöjen päivittämisestä. Opettajat ja oppilaskunnat osallistuvat järjestyssääntöjen laadintaan. Koulukohtainen oppilashuoltoryhmä käsittelee päivitetyt järjestyssäännöt.

3.3 Poissaolojen seuranta

Oppilaan läsnäolo koulussa takaa osaltaan hyviin oppimistuloksiin pääsemisen. Poissaolot ovat usein oire tai merkki jostakin kouluun, yksityiselämään tai oppimiseen liittyvästä ongelmasta. Tästä syystä oppilaiden poissaoloja ja myöhästymisiä seurataan päivittäin säännöllisesti. Koulussa noudatetaan poissaolojen suhteen pitkälle samoja periaatteita kuin työpaikoilla. Luvatta, kysymättä, ilman hyvää syytä ei voi olla pois.

Oppilaille kerrotaan etukäteen poissaolokäytänteistä ja luvattomien ja selvittämättömien poissaolojen seuraamuksista. Sekä lukuvuoden alussa että sen aikana oppilaille selvitetään poissaolojen seurantamenettelyt ja runsaiden poissaolojen määrän vaikutus oppimistuloksiin ja luokalta siirtymiseen. Luvattomasta poissaolosta ensin keskustellaan ja tarvittaessa sovitaan, miten oppilaan tulee suhtautua koulunkäyntiin.

Oppilas ei saa olla kadoksissa koulupäivän aikana. Huoltajat ilmoittavat sairaustapaukset tai pyytävät luvan muunlaiseen poissaoloon etukäteen. Ensisijaisena yhdyshenkilönä ja vastuunkantajia ovat luokanopettaja tai -ohjaaja. Kunnan hallintosäännön mukaan luokanopettaja ja luokanohjaaja myöntävät poissaolot 1-5 päivään saakka ja rehtori pidemmät. Tieto hyväksytystä poissaolosta kirjataan Wilmaan. Jos oppilas on luvatta pois, otetaan välittömästi yhteys huoltajiin. Wilmassa näkyvät jo etukäteen luvalla poissaolevat oppilaat.

Viimeistään 60 tunnin selvittämättömän poissaolon jälkeen yhdessä huoltajien ja kuraattorin kanssa etsitään ratkaisua tilanteeseen. Jos selvittämättömien poissaolojen runsas määrä jatkuu edelleen, tulee miettiä yhteydenottoa lastensuojeluun.

Käytössä on poissaolojen reaaliaikainen seuranta Wilman välityksellä. Syksyisin kaikkien uusien oppilaiden vanhemmat perehdytetään Wilman käyttöön. Opettajat merkitsevät poissaolot mahdollisuuksien mukaan heti tunnilla tai koulupäivän päätyttyä Wilmaan. Vanhemmat pääsevät selvittämään tunnuksillaan lapsensa poissaolot. Yläkoulussa opettajien kurssipäiväkirjat säilytetään ja niissä opettajat seuraavat poissaoloja omassa aineessaan.

3.4 Koulukuljetukset

Koulukuljetuksessa ovat voimassa koulun järjestyssäännöt sekä liikenneturvallisuuteen liittyvät lainsäädännöt. Oppilaille järjestetään ohjattua toimintaa odotusajoiksi.

3.5 Toiminta väkivallalta-, kiusaamis-, häirintä-, kriisi-, uhka- ja vaaratilanteissa

Kaikilla kouluyhteisössä työskentelevillä on oikeus fyysiseen ja psyykkiseen koskemattomuuteen. Jokaisella on oikeus myös turvalliseen työ- ja oppimisympäristöön. Kiusaamiseen puututaan heti kun tieto saavuttaa jonkun koulun aikuisista tai huoltajista.

Kouluilla on työsuojelukansiot, joissa on:

- koulun pelastussuunnitelma
- kriisitoimintamalli
- väkivallan ennaltaehkäisy ja siihen puuttuminen
- häirinnän ja epäasiallisen kohtelun hallinta
- uhkauksen vastaanottolomake
- työsuojelun toimintaohje
- syyslukukauden alussa työsuunnitelman viimeistelyn yhteydessä käydään läpi ja päivitetään tarvittaessa työsuojelukansion sisältö. Erityisesti opastetaan uudet työntekijät.

Yläkoulun yhteisöllistä toimintakulttuuria toteutetaan niin, että järjestetään yhteiset, koko koulua koskevat tapahtumat kerran jaksossa/ 5 kertaa vuodessa. Oppilaat, oppilaskunta ja opettajat suunnittelevat yhteistä toimintaa, jossa luokkarajat rikkoutuvat ja ryhmäytyminen ja tutustuminen muihin koulun oppilaisiin mahdollistuu.

Koulukiusaamisessa noudatetaan nollatoleranssia, joka tarkoittaa, että puututaan kiusaamiseen välittömästi. Se, joka havaitsee (opettaja, kuraattori, oppilaanohjaaja, rehtori tai koulunkäyntiavustaja) puuttuu kiusaamiseen ja ottaa asian käsittelyyn välittömästi.

Tuntitilanteissa opettaja huolehtii opiskelurauhasta. Häiriötä aiheuttava oppilas ohjataan luokasta jonkun koulun työntekijän luokse rauhoittumaan.

3.5.1 KIVA-koulu -ohjelma

Kiinnitämme huomiota yksinäisyyteen ja kaverisuhteisiin luokanopettajien ja luokanohjaajien tunneilla käydyn KiVa- koulu- materiaalin avulla. Lisäksi teemapäivin huomioidaan tätä asiaa. Oppilaille pidetään oppitunteja vuorovaikutuksesta ryhmässä, kiusaamisen mekaniikasta ja itsetuntemuksesta. Luokanohjaajat tai -opettajat huolehtivat oman luokkansa oppitunneista. Tunnit pohjautuvat KiVa koulu-ohjelmaan ja siinä tuotettuun

materiaaliin.

Kiusaamistapauksiin tai -epäilyihin tartutaan mahdollisimman nopeasti. Koulussa on sovittu yhteisesti KiVa koulu-ohjelman mukaiset käytännöt helpottamaan konkreettisia toimia. Kiusaamistapaukset ohjataan KiVa-tiimille. Sovitut käytännöt helpottavat vaikeisiin asioihin tarttumista. Kiusaajat ja kiusatut tietävät, miten asioihin puututaan. Tapaukset ja niiden selvittelyt kirjataan ylös. Toiminnalle on myös määrätty vastuuhenkilö koordinoimaan toimintaa. Toistuvaan kiusaamiseen voidaan tämän ansiosta puuttua vahvemmin ja kokonaistilanne pysyy paremmin hallinnassa.

3.6 Päihteet ja tupakka

Päihteitä ja tupakointia käsitellään monen oppiaineen tunneilla (terveystieto, oppilaanohjaus, liikunta, kotitalous, kemia ja fysiikka) ja lisäksi joka vuosi järjestetään vähintään yksi valistustilaisuus ko. asiaan liittyen joko yläkoululle tai yhteisesti alakoulujen kanssa. Päihteiden käyttö ja tupakointi on kielletty koulun alueella ja sen välittömässä läheisyydessä. Kouluilla päihteiden käyttöön tai tupakointiin puututaan välittömästi kasvatustieteellisen ja yhteistyötoiminnan avulla.

4 Yksilökohtainen oppilashuolto

Kun huoli yksittäistä oppilasta koskevasta asiasta herää, kutsutaan koolle monialainen asiantuntijaryhmä (ATR). Huoli voi herätä oppilaalle itselleen, kaverille, huoltajalle, opettajalle tai jollekin muulle koulun henkilökuntaan kuuluvalla. Kun huoli liittyy oppilashuollollisiin asioihin, koollekutsujana toimii rehtori/ koulunjohtaja tai vastaava koulukuraattori. Lupa asian käsittelyyn monialaisessa asiantuntijaryhmässä kysytään aina kirjallisesti huoltajalta (liite 2).

Kurinpitorangaistuksen yhteydessä opettaja ja rehtori tai koulunjohtaja miettivät vaatiiko asia käsittelyä monialaisessa asiantuntijaryhmässä. Opetuksen osallistumisen epäämisen yhteydessä oppilas ohjataan vastaavan koulukuraattorin luokse, joka arvioi jatkotoimenpiteet.

4.1 Oppilashuoltokertomus

Yksittäistä oppilasta koskevan asian käsittelystä tapauskohtaisesti kootussa asiantuntijaryhmässä laaditaan oppilashuoltokertomus. Oppilashuoltokertomuksen kirjaa ja rekisteriä pitää Effica-ohjelmalla vastaava koulukuraattori.

4.2 Yhteistyö

Yksilökohtaisessa oppilashuoltotyössä tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten, lasten hyvinvointia edistävien tahojen kanssa (esim. sosiaalityö, perheneuvonta, psykiatria, nuorisotoimi, koulupoliisi, seurakunta, urheiluseurat). Yhteistyötä tehdään tapauskohtaisesti.

Kouluruokailussa keittiöhenkilökunta huomioi erityisruokavaliot huoltajien toimittaman lääkärintodistuksen perusteella. Oppilaan sairaudesta johtuva hoito ja lääketieteellinen hoito mietitään yhteistyössä lääkärin kanssa.

tapauskohtaisesti yhdessä huoltajien kanssa. Opettajia ei voida velvoittaa lääkkeiden antamiseen. Koulussa täytyy olla aina vähintään yksi ensiapukoulutuksen saanut henkilö.

Sairaalaopetuksen yhteydessä oppilaan asioissa yhdyshenkilönä on luokanopettaja tai ohjaaja. Oppilashuollollinen tuki miettiään yksilökohtaisesti yhteistyössä sairaalakoulun kanssa.

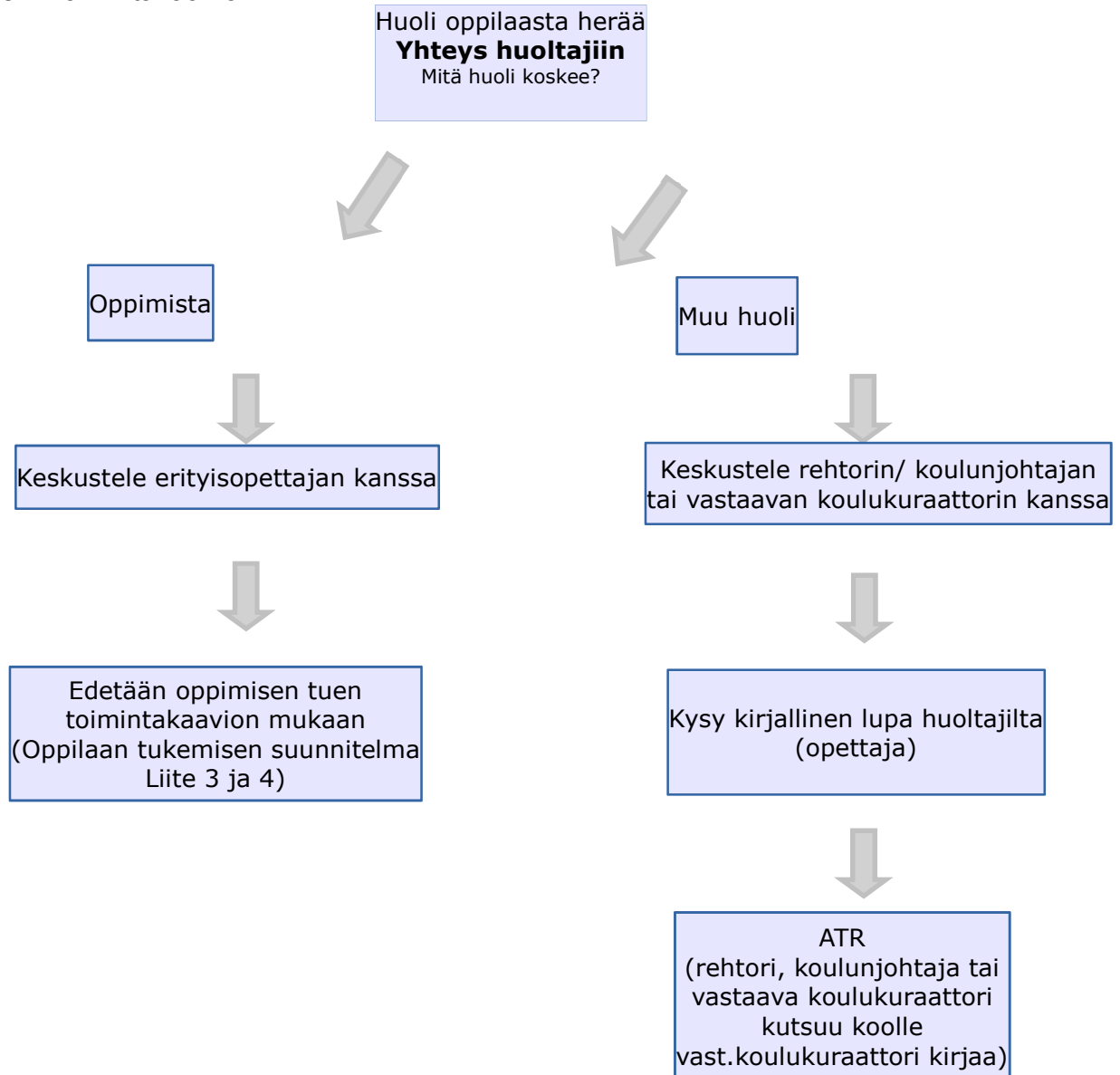
5 Oppilashuoltosuunnitelman toteuttaminen ja seuraaminen

Oppilashuollon ohjausryhmä seuraa koulujen oppilashuoltosuunnitelman toteutumista. Vuosittain toteutetaan arviointi perusopetuksen laatukriteereiden mukaan. Näitä tuloksia käytetään sekä opettajien että oppilaiden hyvinvoinnin selvittämiseksi ja jatkotoimenpiteiden laatimiseksi.

Syksyllä lukukauden alussa oppilashuollon ohjausryhmä asettaa tavoitteita työyhteisön hyvinvoinnin turvaamiseksi ja kehittämiseksi. Lisäksi ohjausryhmä miettii oppilashuollon ennaltaehkäiseviä toimia. Keväällä lukukauden lopussa ohjausryhmässä käydään läpi asetetut tavoitteet ja niiden toteutuminen. Keskustelun pohjana käytetään myös oppilailta, huoltajilta ja opettajilta kerättyä muuta kyselyaineistoa. Koulukohtaiset oppilashuoltoryhmät huolehtivat kyselyjen toteutuksesta. Arviointituloksista rehtori tiedottaa huoltajia ja oppilaita. Sivistysjohtaja tiedottaa sivistyslautakuntaa.

Jokaisella koululla järjestetään vähintään kerran vuodessa hyvinvointipalaveri, johon osallistuvat opettajat, avustajat, vastaava koulukuraattori sekä rehtori ja sivistystoimenjohtaja. Hyvinvointipalaverissa käydään läpi työntekijöiden jaksamista. Palaverissa esiin tulevien asioiden pohjalta sovitaan parannusehdotuksista ja muutoksista.

Liite 1 Toimintakaavio

Liite 2 Lupa oppilaan asioiden käsittelyyn